

Грыбавец, Грыбаны, Грыбіна. Любімы плод даў назовы і беларускім селішчам, і самім людзям. З тым ці іншым *грыбам* беларусы параўноўваюць сябе: бледны, як паганка, ці здаровы, як баравік. А то і проста кажуць — *Грыб*. Адзін з *Грыбоў* — сакратар Усебеларускага з'езду, міністар БНР, другі — герой Савецкага Саюзу. І нават першую Канстытуцыю Беларусі падпісаў *Грыб*, старшыня Вярхоўнага Савету. А віленскі паэт Мінкін нат паэму напісаў „Краіна Грыбонія“. У той краіне мы ўсе *грыбы*.

Грыб — гэта па-простаму й капялюх, колісь модны, з загнутымі ўгару палямi. *Грыбы* — гэта й рот, як часам кажуць юнакі. Рабочыя *грыбы* — гэта пра вусны кампанейскае дзяўчыны. Але гэта зусім ужо па-простаму...

Нішто ня спыніць беларуса спажыць *грыба*. Колькі б у ім ні было падазронага, радыяцыйнага, хімічнага... Памыўшы, паварыўшы, падсаліўшы. Бо *грыб* — што беларус. Што ў ім, тое і ў нас. А як нам без *грыбоў*?

Губэрнатар

Сяргей Харэўскі

Апошнім часам гэтае слова ўсё больш навязліва стракаціць у беларускіх газэтах, гучыць з радыё і тэлевізіі. Журналісты, зацыкленыя на расейскіх падзеях, аўтаматычна ўводзяць яго ў беларускі палітычны лексыкон.

„*Гу-бэр-на-тар*“ — гучнае, фанабэрыстае рэха данесла нам гэтае слова бязь зменаў са Старажытнага Рьму. Не зьмяніўся і ягоны зьмест — валадар, уладца, загадчык, прызначаны кіраваць кавалкам краю.

За часоў Расейскае імперыі Беларусь была падзеленая на *губэрні*. Віцебская *губэрня* разьлягалася ледзь не да Эстоніі, а Браслаўшчына ўваходзіла ў *губэрню* Ковенскую. На чале *губэрняў* стаялі прысланыя з Расеі чыноўнікі — *губэрнатары*, якія разглядалі сваю пасаду як прыступку да далейшае кар'еры. Напрыклад, гарадзенскі *губэрнатар* Сталыпін па вяртаньні на радзіму стаў міністрам унутраных справаў.

Губэрнатараў прызначаў цар. Яны падпарадкоўваліся толькі сэнату й пракуратуры ў далёкім Пецяярбургу. Дзясяткі *губэрнатараў* зьмянялі ў нас адзін аднаго. Сярод іх былі розныя людзі — адны расстрэльвалі, другія садзілі паркі, але іх усіх лучыла тое, што яны былі ў Беларусі чужыя.

Пасьля 1917 году *губэрнатараў* ня стала наагул. І пра іх забыліся. Напрыклад, імёны апошняга віленскага *губэрнатара*, нейкага Вяроўкіна, альбо віцебскага, нейкага Галахава, ужо нічога нікому ня кажуць. Адзіная беларуская *губэрня* без *губэрнатара* была Гомельская, утвораная ў савецкай Расеі ў 1919 годзе, пакуль яе не далучылі ў 1926 годзе да БССР. Няма Расеі — няма і *губэрняў* з *губэрнатарамі*.

Адпаведна, называць сёньня словам *ГУБЭРНАТАР* цяперашніх вэртыкальнікаў — кіраўнікоў беларускіх абласьцей, што часам робяць нашы журналісты — памылка. Гэта тое самае, што называць іх ваяводамі, на ўзор нашай другой суседкі — Польшчы. *Губэрнатар* — гэткай пасады ў Беларусі няма. На чале ўлады ў вобласьці стаіць СТАРШЫНЯ АБЛАСНОГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ. Даўжэй, але слушна і па-беларуску...